

Til Instituttstyret
Fra Instituttleder
Dato 1. november 2023
Emne **Oppfølging av stillingsplanen**

1. Bakgrunn

I tråd med stillingsplanen som ble vedtatt i februar 2022, er ansettelsene i de elleve stillingene som ble utlyst i 2022, nå gjennomført. De siste tiltredelsene finner sted i januar 2024 (med ett unntak, nemlig i idéhistorie, der tiltredelse er utsatt til mai 2025 og vi har satt inn en vikar fra januar 2024). Med dette er forholdstallet mellom lærertimer og studiepoeng over 1 i alle instituttets fag, hvilket var et hovedkriterium i stillingsplanarbeidet. Midlertidig bortfall av lærerkrefter som ikke er en del av beregningsgrunnlaget i stillingsplanen, slik som omfattende frikjøp knyttet til verv eller andre oppdrag, dekkes ved vikarer, eksempelvis i filosofi og latin.

De to strategiske professoratene i stillingsplanen ble utlyst i 2023 tråd med planen. Det ene, "grønne", er under sakkyndig bedømmelse; tilsetning kan finne sted før påske 2024, med forventet tiltredelse fra neste høst. Det andre professoratet, i demokrati, ble trukket tilbake etter at styret 7. september 2023 konkluderte med at det, gitt den eksisterende styrken i demokratikompetansen ved instituttet, ikke var grunnlag for å gå videre med stillingen. Dessuten har vi, i tråd med styrets stillingsplanrevisjonsdiskusjon 27. april og etterfølgende vedtak 7. september, nylig utlyst en førsteamanuensisstilling i etikk (med søknadsfrist 20. november) som også skal kunne styrke instituttets undervisning og forskning innenfor filosofiske spørsmål som gjelder ny informasjonsteknologi ("kunstig intelligens" o.l.). Heri ligger også et visst strategisk element.

Da styret diskuterte det strategiske demokratiprofessoratet i september, var det enighet om at en snarlig diskusjon om disponering av de frigjorte lønnsmidlene skulle følge. Til grunn for denne diskusjonen må ligge følgende forutsetninger:

2. Premisser

- IFIKK bør bruke de tilgjengelige ressursene til å skape så mye forskning og læring som mulig. Vi skal ikke akkumulere mindreforbruk av frykt for dårligere tider.
- For å finansiere lønnskostnader for vikarer kan en buffer i form av et visst mindreforbruk være nødvendig.
- Ansettelsespolitikken må være bærekraftig både på kort og lang sikt, hvilket innebærer at instituttet ikke må påta seg større langsiktige lønnsforpliktelser enn at de kan innfris selv med en viss nedgang i inntektene som følge av prosjektørke eller svakere studentsøkning/studiepoengproduksjon/gjennomføring.. Dette er særlig viktig siden de siste årene har medført topper på begge disse parametrene. Det er ikke gitt at denne suksessen vil vedvare.
- Endringene i regjeringens modell for finansiering av universitetene fra 2025 skaper betydelig usikkerhet om hvor lenge Universitetet i Oslo og i sin tur Det humanistiske fakultet kan og vil beholde sine nåværende fordelingsmodeller. IFIKKs langtidsprognose er basert på dagens HF-modell som i sin tur legger UiOs modell til grunn, og endringer i modellen(e) vil kunne ha store og uforutsigbare konsekvenser for instituttets økonomiske utsikter.

3. Økonomiske utsikter

Langtidsprognosen som foreligger i disse dager, tilsier at IFIKK ligger an til et akkumulert mindreforbruk på ca 15 millioner kr ved utgangen av 2023, og at instituttet vil forbli omtrent på dette nivået i hele perioden fram til 2028. Det gir et visst handlingsrom, samtidig som det ikke skal mer til – innenfor den nåværende fordelingsmodellen – enn at studiepoengproduksjonen forblir på (det forholdsvis lave) 2022-nivået, før handlingsrommet (mindreforbruket) reduseres til det halve.

Selv om vi ikke kjenner fremtidige fordelingsmodeller på UiO og HF, kan vi ta for gitt at studiepoeng vil være en helt sentral, og etter alt å dømme den klart viktigste inntektskilden for IFIKK også i årene som kommer. Det innebærer at dersom det økonomiske handlingsrommet vi har i dag, kan brukes på tiltak som får flere studenter til instituttet undervisningstilbud, eller som får flere av studentene på våre emner og programmer, til å ta eksamen og gjennomføre på normert tid, vil vi forsterke IFIKKs økonomiske fundament og legge grunnlaget for ytterligere styrking av fagene ved instituttet.

4. Faglig leder for FPØ og Honours

For å bevare muligheten for å tilsette vikarer ved behov og begrense faren for overekspansjon i usikre økonomiske og universitetspolitiske tider, og samtidig forsøke å forsterke IFIKKs økonomiske fundament gjennom å øke studentenes vilje til å ta eksamen og gjennomføre programmene på normert tid, foreslås det å utlyse en stilling som faglig leder for de to tverrfaglige studietilbudene som instituttet driver, og som har vist seg å ha stor tiltrekningskraft på flinke, ambisiøse søkere, nemlig bachelorprogrammet Filosofi, politikk og økonomi (FPØ) og HF-studieretningen på Honoursprogrammet som består av filosofi, lingvistikk og musikk, med filosofi som den klart og konsistent mest populære fordypningen. Disse to studietilbudene har i hovedsak blitt bygd opp av lærere som ikke lenger er disponible for undervisning, hhv Olav Gjelsvik (som går av med pensjon om kort tid) og Øystein Linnebo (som har så mye eksterne forskningsfrikjøp at han ikke vil være tilgjengelig i overskuelig fremtid), og har allerede vist seg som svært verdifulle tilskudd til IFIKKs studieportefølje. Begge tilbudene er svært ettertraktede; FPØ har f. eks. nesten like mange primærsøkere som resten av instituttets bachelorprogrammer til sammen, og inntaksgrensen for begge er blant UiOs høyeste. Studiepoengproduksjonen er høy og frafallet lavt. Det er viktig for IFIKK å bevare de to tilbudene som flaggskip ved instituttet, og en faglig leder (som vil være programleder for FPØ) vil være sentral i så måte.

Siden filosofi er sentralt både i FPØ og HF-retningen i Honoursprogrammet, kan stillingen lyses ut med krav om kompetanse i filosofi, og med eksplisitt oppgave å være faglig leder for de to studietilbudene. Dette vil innebære en styrking av filosofistaben, hvilket er rimelig tatt i betraktning hvor verdifulle både FPØ og Honours er for IFIKK, både økonomisk – i form av studiepoeng – og universitetspolitisk: som eksempler på tverrfaglige HF-studier med appell til de aller flinkeste og mest ambisiøse bachelorstudentene ved UiO. Samtidig er det vel kjent at tverrfaglige studietilbud har et større behov enn fagdisiplinprogrammer for noen som kan skape programfaglig fellesskap og identitet. En egen programleder for FPØ og HF-Honours vil kunne være den fagpersonen når instituttet ikke lenger kan basere seg på nybrottsviljen til de som har etablert disse studiene.

Det er flere spørsmål som må avklares før en stilling som faglig leder kan utlyses. Ett er hvordan man kan sikre at den som blir ansatt, opprettholder sitt ansvar for de to studietilbudene. Et annet er hva slags stilling det bør være – førsteamanuensis eller (første)lektorat – og et tredje, hva slags kompetanseprofil som bør etterspørres.

5. Økonomiske konsekvenser og muligheter

En stilling som faglig leder kan, forutsatt godkjenning fra styret og HFs tilsettingsutvalg, utlyses på nyåret 2024. Forutsatt snarlig tiltredelse vil det redusere mindreforbruket i langtidsperioden med ca. 4 millioner kr. En tilsvarende sum bør trolig holdes disponibelt til vikarer. Mindreforbruket vil da reduseres til ca. 8 millioner. Dersom de økonomiske prognosene viser seg å holde (hvilket vi ikke kan ta for gitt), vil det resterende mindreforbruket kunne brukes til egenfinansierte stipendiater på samme måte som for 2024, da de seks stipendiattstillingerne fra HF suppleres med to som instituttet finansierer selv. Dette trenger man imidlertid ikke ta stilling til nå, men kan vente med til neste års stipendiattildeling.